

Länsstyrelsen
Jämtlands län
Naturvård

Göran Eriksson
063-146272

BESLUT

Datum

2005-08-03

Dnr (anges vid skriftväxling)

511-7381-99

Enligt sändlista

Beslut över naturreservatet Lungsjöskogen

Uppgifter om naturreservatet

Reservatets namn:	Lungsjöskogen
Sitecode i nätverket	
Natura-2000:	SE0720196
Kommun:	Bräcke
Län:	Jämtland
Lägesbeskrivning:	Ca 15 km SSO Kälarne samhälle

Foto: Göran Eriksson

Församling:	184 Bräcke
Väggkartan:	18G 4d, 18G 3e, 18G 4e
Ekonomisk karta:	30 a Norrlands vågiga bergkulleterräng
Naturgeografisk region:	Del av Hällesjö-Mjösjö och 1:19
Fastighet:	(Den avstyckade fastigheten Hällesjö-Mjösjö 1:34 ingår inte i reservatet)
Markägare:	Staten
Areal:	Totalt 252 ha varav 2 ha vatten
Förvaltare:	Länsstyrelsen

Beslut	2
Syfte	2
Bakgrund (<i>beskrivning av naturreservatet</i>).....	3
Motivering (<i>motiv till skydd och prioriterade naturvärden</i>).....	4
Hotbild	4
Natura 2000	5
Skötsel och Förvaltning	5
Ärendets beredning	5
Inskränkningar och föreskrifter	5
Föreskrifternas ikraftträdande	7
Brand	7
Jakt	8
Yttrande från remissinstanser	8
Hur man överklagar	8

Beslut

Länsstyrelsen beslutar med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken (1998:808) att förklara Lungsjöskogen som naturreservat med föreskrifter och skötselplan enligt nedan. Reservatet har den avgränsning som framgår av heldragen linje på bifogad karta och med de gränser som slutligen utmärks i fält.

Naturreservatets namn skall vara **Lungsjöskogen**

Syfte

Det huvudsakliga syftet är att all skogsmark och annan natur lämnas att utvecklas fritt med undantag för områden med skötsel- eller restaureringsbehov enligt skötselplan i avsikt att säkerställa gynnsamt tillstånd för de arter och naturtyper som finns i området. Med detta avses i huvudsak att naturtypen skall ha en utbredning minst motsvarande nuvarande areal och innehålla tillräckligt av de

strukturer och företeelser som är av betydelse för arterna ingående i naturtyperna **Västlig taiga** (9010) och **Örtrik näringsrik skog med gran av fennoskandisk typ** (9050) t.ex. hönsfåglar och hackspettar enligt EU:s fågeldirektiv, kryptogamer samt vedlevande insekter.

Syftet förutom att bevara är även att i specifikt brandpräglade delområden initiera skötselåtgärder för att bibehålla den brandpräglade miljön och på sikt förbättra kvaliteten för arter knutna till tall. Åtgärderna är en viktig garant för att skapa detta substrat som annars riskerar att gå förlorade genom fri utveckling.

Syftet skall nås genom att:

- Initiera naturvårdsbränningar i brandpräglade bestånd.

Syftet harmonierar även med det av riksdagen fastställda miljökvalitetsmålet ”Levande skogar” om att brändernas påverkan på skogarna bibehålls” Samma kvalitetsmål talar också om innebörden av att skogsekosystemets naturliga funktioner och processer upprätthålls.

Friluftsliv som grundar sig på allemansrätten skall kunna bedrivas i hela reservatet.

Bakgrund

Beskrivning av naturreservatet

Området utgörs av 206 ha skogsmark, 37 ha myr och 6 ha övrig mark. Trädslagsfördelningen är 37 % tall, 53 % gran och 10% löv. Medelboniteten är 4,3 m³sk /ha och år. Ståndortsindex för tallen ligger huvudsakligen mellan T19 och T22 med tyngdpunkten inom de två övre klasserna. Granbestånden återfinns i huvudsak mellan G19 och G22 med tyngdpunkten på G20. Beståndens virkesvolym varierar från de allra lägsta med 145m³/ha och de högsta med cirka 380 m³sk/ha och åldern ligger i intervallet 100 - 145 år.

Västra delen utgörs av själva Lilltjärnberget som hyser övervägande lövrik granskog med stort inslag av tall, asp, björk och sälg. Naturskogsprägel är stark med lågor av tall, gran asp björk och sälg i alla nedbrytningsstadier. De gamla tallägorna bär åtminstone i torrare delar tydliga brandspår. Norr och öster om Svarttjärnen står ren granskog som genom en gammal fickning innehåller väldigt mängder murkna asplågor. Detta område är skogligt sett mindre omväxlande men mycket gynnsamt för vedsvampar knutna till asp.

Öster om Lilltjärnberget är skogen mager och talldominerad med överlag stor kulturpåverkan. Kunskaperna om områdets naturvärden är ännu inte på långa vägar kompletta. Den nedan nämnda inventeringen redovisar dock att området är exceptionellt bra lokal för vedsvampar med en lång rad rariteter däribland en ny art för Sverige.

Området ingår i det europeiska nätverket av värdefulla naturområden - Natura 2000. Reservatet är identiskt med Natura 2000-området. Enligt habitatdirektivet (Natura 2000) utgörs naturtypen av västlig taiga.

Motivering

Motiv till skydd och prioriterade bevarandevärden

Tillståndet för de skogslevande arterna försämras successivt i och med en allt mer omfattande fragmentering och biotopförlust av skogslandskapet. Utarmningen medför uppsplittrade populationer och stor risk för nationellt utdöende av arter. Lungsjöskogen är ingen urskog men vissa partier i områdets västra delar är relativt opåverkad och ett formellt skydd genom reservatsbildning bidrar till ett bibehållande av en del av regionens biologiska mångfald.

Dagens naturvärden är främst knutet till områdets granskogspartier med höga beståndsåldrar och inslaget av gamla grova lövträd. Förekomsten av liggande asp är bitvis påtaglig i dessa delar. Framför allt syftas på områdena norr och öster om Svarttjärnen. Området kring Lilltjärnberget har stark naturskogsprägel med lågor av tall, gran, asp, björk och sälg i alla nedbrytningsstadier. En del av de gamla tallågorna visar tydliga spår efter tidigare bränder.

Sammanlagt förekommer idag 30 rödlistade arter i området och av dessa är två starkt hotade, fyra inom kategorin sårbara och resterande enligt kategorin missgynnade. Merparten av dessa är funna kring området norr och öster om Svarttjärnen. Området har även ett stort zoologiskt värde genom den äldre skogens speciella livsmiljö för främst fågelfauna och vedlevande insekter.

Särskilda biotoper som ingår i reservatet är den prioriterade naturtypen *Västlig taiga* och *Örtrik, näringsrik skog med gran av fennoskandisk typ* enligt EU:s habitatdirektiv och området är ett bidrag till det europeiska nätverket "Natura 2000". Området är förtecknat enligt 7 kap. 27 § miljöbalken. Länsstyrelsen har därmed ett ansvar enligt detta direktiv att säkerställa att gynnsamt tillstånd bibehålls eller återställs för utpekade livsmiljöer och arter i enlighet med bestämmelserna i 16-20 §§ Förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken (1998:1252). Området har stor betydelse för bevarandet av den biologiska mångfalden i regionen och Länsstyrelsen gör bedömningen att områdets naturkvaliteter endast kan bevaras genom att det undantas från skogsbruk och andra arbetsföretag som kan påverka mark, flora och fauna. Dock måste naturvärdena i områdets brandpräglade delar bibehållas och förstärkas genom återkommande naturvårdsbränningar.

Hotbild

Uppenbarligen har delar av området med relativt jämna mellanrum utsatts för naturliga bränder. Frånvaron och förhindrandet av naturliga bränder är ett hot mot många brandberoende arter och framtida bevarandestatus i reservatets brandpräglade delområden. Granens fortsatta invandring med efterföljande vegetationsförändringar utgör ytterligare ett hot mot ett bibehållande av de talldominerade delarna av den västliga taigan genom svårigheten för tall att förnyra sig. Frånvaron av brand och granens konkurrenskraft är inte bara ett hot mot utvecklingen av flerskiktade tallskogar utan förhindrar även etableringen av nya lövsuccessioner. Ytterligare ett hot mot tall- och lövförnyringar är det kraftiga betet från älg. Om inga radikala förändringar sker kan man räkna med en ytterligare framtida försämring för den biologiska mångfalden kopplade till dessa skogstyper.

Natura 2000

Följande naturtyper som ingår i habitatdirektivet i Natura 2000 finns representerade i området.

- ◆ Västlig taiga (9010, prioriterad naturtyp) 185 ha
- ◆ Örtrik, näringsrik skog med gran av fennoskandisk typ (9050) 15 ha

Ingående arter enligt EU: s artdirektiv/annex 1: A 104 *Bonasia bonasia* Järpe, A 108 *Tetrao urogallus* Tjäder, A 241 *Picoides tridactylus* Tretåig hackspett, A 236 *Dryocopus martius* Spillkråka.

Skötsel och förvaltning

Med stöd av 3 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. fastställer länsstyrelsen de mål och riktlinjer som framgår av den till beslutet hörande skötselplanen (bilaga 3).

Ärendets beredning

Lungsjöskogens naturvärden uppmärksammades i samband med SCA:s naturvärdesinventeringen som gjordes av Magnus Johansson 1996. Då avgränsades två olika delbestånd med höga naturvärden. År 1997 gjordes ett gemensamt besök av naturvårdshandläggare från Länsstyrelsen och SCA. Av de två tidigare förslagen blev endast ett av områdena införlivat i nuvarande reservatsareal. Länsstyrelsen har under hand informerat kommunen. Hela reservatsområdet ägs idag av staten genom Naturvårdsfonden. Området har av Länsstyrelsen föreslagits att ingå i nätverket Natura 2000 (EU:s nätverk av skyddsvärda områden)

Inskränkningar och föreskrifter

För att tillgodose syftet med naturreservatet förordnar Länsstyrelsen i enlighet med 7 kap. 5, 6 och 30 § § miljöbalken att följande skall gälla i reservatet.

A. Föreskrifter enligt 7 kap. 5 § miljöbalken om inskränkningar i rätten att förfoga över mark- och vattenområden inom reservatet

Utöver vad som annars gäller i lagar och författningar är det förbjudet att:

1. Uppföra helt ny byggnad.
2. Anlägga väg eller parkeringsplats
3. Anlägga radiomast, luft- eller markledning
4. Bedriva täkt av berg, sten, grus eller torv
5. Borra, spränga, gräva, schakta, utfylla eller tippa
6. Dika, dämma eller vidta vattenreglering
7. Fälla växande eller döda träd, ta bort eller upparbeta vindfällan/död ved eller utföra annan skogsvårdande åtgärd.
8. Plantera in för trakten främmande växt- eller djurarter
9. Framföra motordrivet fordon i terräng.
10. Upplåta området för militär verksamhet eller idrottstävling
11. Placera ut saltstenar i anslutning till källor

Ovan angivna inskränkningar under A skall inte utgöra hinder för reservatsförvaltaren att utföra den skötsel som skall genomföras enligt till beslutet hörande skötselplan.

Utan länsstyrelsens tillstånd är det förbjudet att

1. Sprida ut kalk på land eller vatten
2. Uppföra nya älgstorn
3. Anlägga skoterled

B. Föreskrifter enligt 7 kap. 6 § miljöbalken om skyldighet att tåla visst intrång

Markägare och innehavare av särskild rätt till marken förpliktas tåla att följande anordningar utförs och åtgärder vidtas för att tillgodose ändamålet med reservatet, nämligen:

1. Utmärkning och information om reservatet
2. Anläggande av parkeringsplats, vandringsleder, eldplatser och vindskydd samt uppsättning av informationstavlor på platser som anges i fastställd skötselplan
3. Undersökningar av markslag, växt- och djursamhällen samt specifikt utpekade arter enligt redovisning under rubriken uppföljning av bevarandemål och gynnsamt tillstånd enligt till beslutet hörande skötselplan
4. Skogliga åtgärder som röjning, gallring, plantering, naturvårdsbränning enligt skötselplan för att bibehålla eller utveckla områdets naturvärden

C. Föreskrifter enligt 7 kap. 30 § miljöbalken om vad allmänheten har att iaktta inom reservatet (gäller även markägare och innehavare av särskild rätt).

Utöver vad som annars gäller i lagar och författningar är det förbjudet att:

1. Elda, förutom på särskilt angivna platser
2. Fälla levande eller stående döda träd samt upparbeta liggande död ved i syfte att elda
3. Fånga, störa eller skada däggdjur, fåglar, grod- och kräldjur, liksom att skada deras bo och lekplatser eller samla ägg
4. Klättra i boträd eller medvetet uppehålla sig närmare rovfågelbo, lya eller gryt än 100 m
5. Göra åverkan på mark, block eller växtlighet
6. Plocka och samla in naturprodukter (vedsvampar, lavar och mossor) med undantag för bär och matsvamp
7. Insamla evertebrater, t.ex. skalbaggar och landmollusker
8. Framföra motordrivet fordon i terräng inom hela området.
9. Snitsla spår, anordna orienteringskontroller eller anordna tävlingar
10. Anlägga skoterled

Jakt

Jakträttsinnehavaren har att följa gällande lagar och bestämmelser rörande jakt samt övriga för naturreservatet gällande föreskrifter. För att upplysa allmänheten om pågående jakt skall anslag om detta sättas upp på reservatets informationstavla.

Yttrande från remissinstanser

Länsstyrelsen eftersträvar så stor delaktighet och förankring som möjligt inför reservatsbildning. Bräcke kommun, Skogsvårdsstyrelsen samt markägare är bland de remissinstanser som svarat på utsänt *förslag till beslut* och inte haft något att erinra.

Enligt 27 § verksförordningen skall Länsstyrelsen göra en konsekvensutredning över de föreskrifter som riktar sig mot allmänheten vid bland annat naturreservatsbildning. Länsstyrelsen finner att de aktuella föreskrifterna endast innebär en marginell begränsning för allmänheten.

Kungörelsedelgivning skall ske enligt 17 § delgivningslagen.

Hur man överklagar

Detta beslut kan överklagas hos regeringen, miljö- och samhällsbyggnadsdepartementet (bilaga 5).

I handläggningen av detta ärende har jurist Jon Paulsson och byrådirektör Håkan Attergaard deltagit.

3/8-05

Maggi Mikaelsson
Landshövding

Göran Eriksson
Naturvårdshandläggare

Bilagor

1. Beslutslista
2. Översiktskarta
3. Skötselplan
4. Skötselplanlista
5. Hur man överklagar

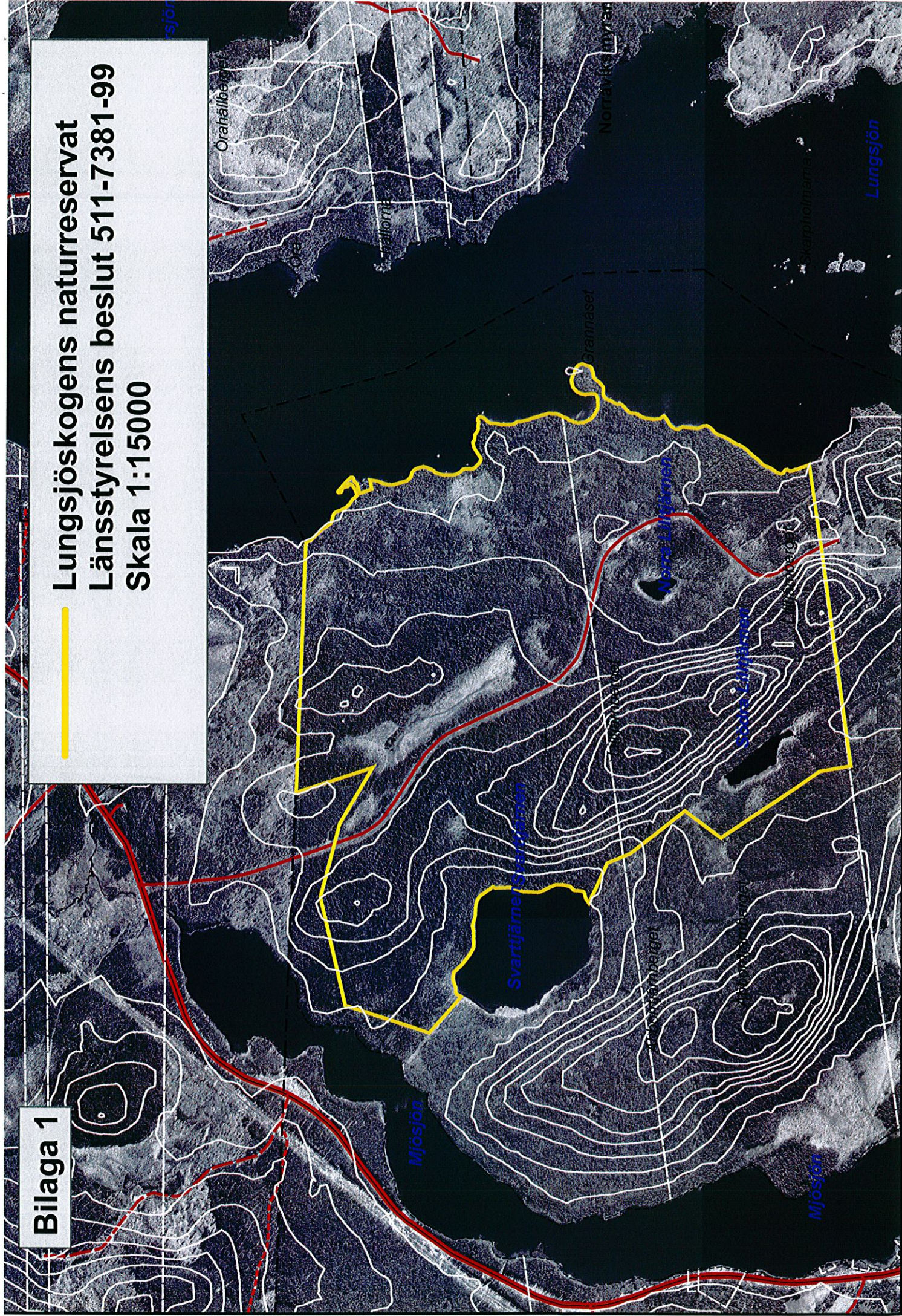

Länsstyrelsen
Jämtlands län
Naturvård

Sändlista

Statens Naturvårdsverk, 106 48 Stockholm (3 ex)
Bräcke kommun, Box 190, 840 60 Bräcke
Lantmäterimyndigheten Jämtlands län, Östersundskontoret
Skogsvårdsstyrelsen, Mellannorrland, Skedom, 881 92 Sollefteå
Skogsvårdsstyrelsen, Hantverksgatan 18, Box 114, 840 61 Bräcke
Boverket, Box 534, 371 23 Kalskrona
Sveriges geologiska undersökning, Box 670, 751 28 Uppsala
Vägverket, Region Mitt, Box 186, 871 24 Härnösand
Jämtland-Härjedalens naturvårdsförbund, Box 595, 831 27 Östersund
Östersundsposten, Box 124, 83 122 Östersund
Länstidningen, 831 89 Östersund
Länskungörelserna
Plan
Naturvård (5 ex.)

Lungsjöskogens naturreservat
Länsstyrelsens beslut 511-7381-99
Skala 1:15000

Bilaga 2

Lungsjöskogens naturreservat
Översiktskarta
Skala 1:50000

Lungsjöskogens naturreservat

Bilaga 2

Lungsjöskogens naturreservat
Översiktskarta
Skala 1:50000

Lungsjöskogens naturreservat

Topographic map showing the Lungsjöskogens naturreservat area. The map includes contour lines, lakes (Lungsjön, Mjösjön, Bjursjön, etc.), and roads. A red line indicates the reserve boundary. A yellow box highlights the reserve name. A legend box in the top left corner provides title and scale information.

Bilaga 2

Lungsjöskogens naturreservat
Översiktskarta
Skala 1:50000

Lungsjöskogens naturreservat

Map details include: Lungsjön (267m), Mjösjön, Bjursjön, and various lakes and mountains like Brantberget, Midsjagsberget, and Klyttkälsberget. Roads 320 and 308 are marked.

Bilaga 3. Skötselplan

SKÖTSELPLAN FÖR NATURRESERVATET LUNGSJÖSKOGEN

Innehåll

Beskrivningsdel

1. Syftet med naturreservatet och naturvårdsförvaltningen
2. Beskrivning av bevarandevärden
 - 2.1 Administrativa data
 - 2.2 Områdesbeskrivning
 - 2.3 Beskrivning av prioriterade bevarandevärden
 - 2.4 Bevarandevärden för friluftsliv
 - 2.5 Natura 2000
3. Källförteckning

Plandel

4. Skötselområden med bevarandemål och åtgärder
5. Anordningar för information och friluftsliv
6. Sammanfattning och prioritering av planerade skötselåtgärder
7. Uppföljning
 - 7.1 Uppföljning av bevarandemål och gynnsamt tillstånd
8. Renhållning
9. Utmärkning av naturreservatets gräns
10. Tillsyn
11. Finansiering av naturvårdsförvaltningen

Skötselplanen bör revideras vart tionde år. Resultat och erfarenheter från genomförda skötselåtgärder och ny kunskap kan påkalla en tidigare revision.

BESKRIVNINGSDDEL

1. SYFTET MED NATURVÅRDSFÖRVALTNINGEN

Det huvudsakliga syftet är att all skogsmark och annan natur lämnas att utvecklas fritt med undantag för områden med skötsel- eller restaureringsbehov enligt skötselplan i avsikt att säkerställa gynnsamt tillstånd för de arter och naturtyper som finns i området. Med detta avses i huvudsak att naturtypen skall ha en utbredning minst motsvarande nuvarande areal och innehålla tillräckligt av de strukturer och företeelser som är av betydelse för arterna ingående i naturtyperna **Västlig taiga** (9010) och **Örtrik näringsrik skog med gran av fennoskandisk typ** (9050) t.ex. hönsfåglar och hackspettar enligt EU:s fågeldirektiv, kryptogamer samt vedlevande insekter.

Syftet förutom att bevara är även att i specifikt brandpräglade delområden initiera skötselåtgärder för att bibehålla den brandpräglade miljön och på sikt förbättra kvaliteten för arter knutna till tall. Exempel på sådana arter är de bägge skalbaggar ur släktet *Stephanopachys* (grov- och slät tallkapuschongbagge enligt EU:s artdirektiv). Viktiga substrat för dessa men även för ett flertal andra brandberoende arter är brandskadad tall. Åtgärderna är en viktig garant för att skapa detta substrat som annars riskerar att gå förlorade genom fri utveckling.

Syftet skall nås genom att:

- Initiera naturvårdsbränningar i brandpräglade bestånd.

Syftet harmonierar även med det av riksdagen fastställda miljökvalitetsmålet ”Levande skogar” om att brändernas påverkan på skogarna bibehålls. Samma kvalitetsmål talar också om innebörden av att skogsekosystemets naturliga funktioner och processer upprätthålls.

Friluftsliv som grundar sig på allemansrätten skall kunna bedrivas i hela reservatet.

2. BESKRIVNING AV BEVARANDEVÄRDENA

2.1 Administrativa data

Objektnamn	Lungsjöskogen
Objektnummer	
Skyddsform	Naturreseptat
Län	Jämtland
Kommun	Bräcke
Församling	
Vägartan	184 Bräcke
Fastigheter	Del av Hällesjö-Mjösjö 1:17 och 1:19 (Den avstyckade fastigheten Hällesjö-Mjösjö 1:34 ingår inte i reservatet)
Areal	252 ha
Sitecode i nätverket Natura 2000	SE0720196
Förvaltare	Länsstyrelsen
Markslag och naturtyper (ha); Västlig taiga (9010)* Örtik granskog (9050)	185 ha 15 ha
Prioriterade bevarandevärden; Markslag Naturtyper Strukturer Växt och djursamhällen Arter (30 rödlistade) Friluftsliv	Skog Västlig taiga Örtik granskog Död ved, grova lövträd Upplevelse

* Prioriterad naturtyp enligt EU:s habitatdirektiv för Natura-2000

2.2 Områdesbeskrivning

Området utgörs av 206 ha skogsmark, 37 ha myr och 6 ha övrig mark. Trädslagsfördelningen är 37 % tall, 53 % gran och 10% löv. Medelboniteten är 4,3 m³sk /ha och år. Ståndortsindex för tallen ligger huvudsakligen mellan T19 och T22 med tyngdpunkten inom de två övre klasserna. Granbestånden återfinns i huvudsak mellan G19 och G22 med tyngdpunkten på G20. Beståndens virkesvolym varierar från de allra lägsta med 145m³/ha och de högsta med cirka 380 m³sk/ha och åldern ligger i intervallet 100 - 145 år.

Västra delen utgörs av själva Lilltjärnberget som hyser övervägande lövrik granskog med stort inslag av tall, asp, björk och sälg. Naturskogsprägeln är stark med lågor av tall, gran, asp, björk och sälg i alla nedbrytningsstadier. De gamla tallågorna bär åtminstone i torrare delar tydliga brandspår. Norr och öster om Svarttjärnen står ren granskog som genom en gammal fickning innehåller väldigt mängder murkna asplågor. Detta område är skogligt sett mindre omväxlande men mycket gynnsamt för vedsvampar knutna till asp.

Öster om Lilltjärnberget och vägen är området ganska flackt. Skogen är huvudsakligen talldominerad med överlag större kulturpåverkan. Kunskaperna om områdets naturvärden är ännu inte på långa vägar kompletta. Den nedan nämnda inventeringen redovisar dock att området är exceptionellt bra lokal för vedsvampar med en lång rad rariteter däribland en ny art för Sverige. Tecken tyder även på att lavfloran i området är exklusiv.

Området ingår i det europeiska nätverket av värdefulla naturområden - Natura 2000. Reservatet är identiskt med Natura 2000-området. Enligt habitatdirektivet (Natura 2000) utgörs naturtypen av västlig taiga.

2.3 Beskrivning av prioriterade bevarandevärden

Skogens naturvärden kring Lilltjärnberget i områdets västra del inventerades under sent 1900-tal. Då hittades ett stort antal rödlistade arter knutna till liggande asp, gran och tall. De mest exklusiva artfynden är dock knutna till grov liggande aspved. Första fyndet av brandvaxskinn (*Phlebia martiana*) för Sverige gjordes här 1996. Även ovanliga arter som asptagging/*Radulodon erikssoni*, ostticka/*Skeletocutis odora*, mörk rödprick/*Arthonia incarnata* är funna i området. Fyndet av den i landet sällsynta och mer sydligt förekommande borstskölding/*Pluteus umbrosus* utvidgar artens utbredningsområde väsentligt.

Sammanlagt förekommer idag 30 rödlistade arter i området och av dessa är två starkt hotade, fyra inom kategorin sårbara och resterande enligt kategorin missgynnade. Merparten av dessa är funna kring Svarttjärnen. Området har även ett stort zoologiskt värde genom den äldre skogens speciella livsmiljö för främst fågelfauna och vedlevande insekter. De planerade naturvårdsbränningarna kommer dessutom att ytterligare skapa livsrum för ett antal idag hårt trängda brandberoende arter.

I reservatet finns den prioriterade naturtypen **Västlig taiga** och **Örtrik, näringsrik skog med gran av fennoskandisk typ** enligt EU:s habitatdirektiv och området är ett bidrag till det europeiska nätverket "Natura 2000". Objektet omfattas därför av MB 7 Kap 28-29 §§ samt Förordnande om områdesskydd 16-20 §§. Länsstyrelsen har därmed ett ansvar enligt detta direktiv att säkerställa att gynnsamt tillstånd bibehålls eller återställs för utpekade livsmiljöer och arter.

Området har stor betydelse för bevarandet av den biologiska mångfalden i regionen och Länsstyrelsen gör bedömningen att områdets naturkvaliteter endast kan bevaras genom att det undantas från skogsbruk och andra arbetsföretag som kan påverka mark, flora och fauna. Dock måste naturvärdena i områdets brandpräglade delar bibehållas och förstärkas genom återkommande naturvårdsbränningar.

2.4 Bevarandevärden för friluftsliv

Området är lättbesökt och nås lätt genom den skogsbilväg som går centralt genom området. Skogsmarken är dessutom lättgången och närbelägna tjärnar och befintlig skogsbilväg gör det relativt lättorienterat. Besökarna kan här få uppleva en blandning av intressanta artrika fuktsvackor med gran och den brända skogens karaktär. Att rekommendera är en vandring genom den urskogsartade skogen i områdets nordvästra del ner till den vackert belägna Svarttjärnen.

2.5 Natura 2000

Följande naturtyper som ingår i habitatdirektivet i Natura 2000 finns representerade i området.

Västlig taiga (9010*) 185 ha
Örtrik granskog (9050) 15 ha

* Prioriterad naturtyp enligt EU:s habitatdirektiv

Ingående arter enligt Natura 2000, Annex 2/fågeldirektivet

A 241 *Picoides tridactylus*/ tretåig hackspett, A 236 *Dryocopus martius*/ spillkråka,
A 108 *Tetrao urogallus*/ tjäder, A 104 *Bonasia bonasia*/ järpe

3. KÄLLFÖRTECKNING

- ♦ Magnus Johansson 1996. Översiktlig inventering av vedsvampar i Lungsjöskogen med notiser om epifytiska lavar,
- ♦ SCA och Länsstyrelsen 1999. Överenskommelse om avgränsning och skötselåtgärder innan bränning,
- ♦ Göran Eriksson, Länsstyrelsen i Jämtlands län 2004/2005. Fältbesök / kompletterande inventering och bränningsplanering.
- ♦ Foto: Göran Eriksson

PLANDEL

4. SKÖTSELOMRÅDEN MED BEVARANDEMÅL OCH ÅTGÄRDER

Naturreseptatet har indelats i 2 skötselområden (se skötselplankarta). All övrig skog lämnas för fri utveckling.

Skötselområde A: Totalareal är 40 ha.

Området karaktäriseras av en ganska mjuk topografi som växlar med lavrika höjdlägen dominerat med brandpräglade tallmiljöer och gransvackor på frisk till blöt mark. Ett flertal mindre tallmyrar av varierande storlek förekommer spritt i området. Bestånden med tall nedanför de högsta lägena varierar inte nämnvärt och merparten består av tall i 90-110 års åldern. Något äldre och grövre tall finns i områdets norra del. En del av tallarna har brandljud.

Lövandelen är låg och det är nästan kliniskt rent från död ved av tall. Självgallrad gran och björk finns dock i fuktsvackorna som domineras av gran.

Bevarandemål:

Areal

Arealen brandpräglad tallskog skall efter återkommande bränder vara av (minst) samma som vid ut utpekandet d.v.s. 40 hektar.

Struktur och funktion

- Endast inhemska trädslag får förekomma.
- Gamla grova tallar förekommer med i genomsnitt minst 30 stycken per hektar.
- Förekomsten av frisk, ung tall i betningsfri (4 m) höjd skall efter brand förekomma med minst 80 stammar/hektar.
- Cirka 20-25 % av den kvarvarande volymen efter brand består av död stående tallved.
- Cirka 30-35 % av områdets yngre tall under 100 år överlever efter brand.
- Mängden brandskadad liggande död ved i genomsnitt är minst 25-30 kubikmeter/ha med en lägsta tröskelnivå på 20 kubikmeter/ha
- Befintliga tallar med brandljud har en överlevnad efter brand på cirka 70 %
- Brand förekommer minst vart 50:e år på minst 40 ha av området.
- Populationer av brandgynnade/beroende arter ökar efter utförda bränningar.
- Grov eller slät tallkapuschongbagge förekommer på minst 5 procent av områdets brandskadade träd.
- Resultatet efter planerade bränningar ger en heterogen och flerskiktad bestandsstruktur.

Typiska arter

Populationerna av de i området övrigt kända typiska arterna ska vara livskraftiga på lång sikt.

Skötselåtgärder

Området ingår i länets brandstrategi och skall naturvårdsbrännas i en första omgång inom en 5-års period.

Merparten av all gran avvecklas innan bränning. Även stamtäta bestånd med tall bör till viss del gallras. Lämpligt stamtal kvar innan bränning bör vara 400-500 tallstammar/ha. Stor variation i avverkningen skall eftersträvas för att få ett heterogent bestånd innan men även efter bränning. Uttag av träddeklar och grot skall göras för en naturligare brandregim. Skadad eller rötad ved lämnas. Tio, jämnt fördelade levande granar/hektar lämnas som får ingå i brand. Även mindre grupper av gran och tall lämnas som får ingå i brand. Allt löv skall kvarlämnas om de inte hindrar drivningsvägar. Lövträd som måste kapas för att skapa drivningsvägar skall ej upparbetas utan kvarlämnas. Utmed bränningsarealens gränser i norr och söder skall ris och trädlösa brandgator huggas upp. Dessa brandgators läge planeras och avgörs av förvaltaren tillsammans med bränningsentreprenör innan avverkning. Brandgatornas bredd skall vara 7-10 meter och läget markeras ut i terrängen av förvaltaren. Utmed brandgatan kan en mineraljordsträng behöva anläggas. Om helikopterbegjutning med vatten används för att säkra gränserna i norr och i söder kan det räcka med en upphuggen brandgräns utan mineraljordsträng.

Naturvårdsbränning skall regleras i avtal med entreprenör. Följande bör dock beaktas:

- Planeringen av naturvårdsbränningen skall ske med den lokala räddningstjänsten.
- Bränningen skall utföras under optimala förhållanden och DMC bör ej understiga indexvärdet 30.
- Bränningsentreprenören ansvarar för att antändningsmönster och brandens intensitet borgar för att en viss andel av beståndets tallar bildar brandljud eller dör.
- Områdets äldsta tallar skall dock skyddas för att överleva branden.
- Inom ramen för säkerheten låta branden ha ett så naturligt förlopp som möjligt.
- Vid osäkra brandgränser etablera träd och grovfria brandgator.
- Helikopter skall under hela bränningen finnas tillgänglig "stand by" på plats.
- Tändningen anpassas till en tidpunkt under dagen då dagg och fuktighet ej längre förhindrar en effektiv bränning.
- Vid uppenbara tecken på lågintensiv brand anlägga moteld och variera slagen mellan tändningsfronterna för att höja brandintensiteten i syfte att erhålla tillräcklig trädmortalitet och bränningsdjup i humus.
- Informera allmänheten via lokalradion men även direkt till boende intill reservatet.

Upparbetning av mineraljordssträng och vattengropar

Utmed den upphuggna träd- och risfria brandgatan kan en mineraljordsträng behöva anläggas. Vid upparbetningen av mineraljordsträng och eventuella vattengropar gäller att:

- Jordsträngens höjd ej överstiger 1 dm.
- Jordsträngens bredd blir minst 1 meter.
- Jordsträngens yta blir så plan som det är tekniskt möjligt att utföra.
- Upparbetningsmaterial och grävgröpar ej anläggs på bränningsarealens sida.
- Jordsträngen anläggs på befintligt humuslager.
- Grävda vattengropar skall ej överstiga 3 meters bredd och ej nå djupare än 1.5 meter.

Om det i efterhand visar sig att naturvårdsbränningen enligt ovanstående kvalitetsmål inte fått önskat resultat kan man med hjälp av motorsåg eller barkkniv skapa torrakor genom att ringbarka/randbarka 25-30 tallar/hektar. Efter åtgärd skall området stängslas in.

Skötselområde B

Utgörs av en cirka 57 hektar relativt högväxt, olikåldrig och flerskiktad granskog, ibland med inslag av medelålders asp, sälg, björk och tall. Åldersspridning och föryngring av gran är god. Dominerande skogstyp är frisk blåbärstyp. I södra delen och i vissa höjdlägen dominerar dock tall. Äldsta tallar i denna del bör uppskattningsvis vara minst 250 år gamla. Området är brandpräglad och på enstaka stubbar förekommer brandljud. Förekomsten av stående och liggande död ved är sparsam förutom norr och öster om Svartjärnen där förekomsten av liggande asp i olika förmultningsgrader är riklig. Dock saknas där levande asp.

Bevarandemål

Areal

Arealen skall vara av (minst) samma omfattning som vid tidpunkten för utpekandet d.v.s. cirka 57 ha.

Struktur och funktion

- Endast inhemska trädslag får förekomma.
- Ingen eller försumbar påverkan på hydrologin från t.ex. markavvattning.
- Skogen ska vara flerskiktad och/eller olikåldrig.
- Död ved i olika dimensioner och nedbrytningsstadier skall förekomma med i genomsnitt minst 40 m³ (nedre tröskelvärde 20 m³) per hektar, alternativt 20 % (nedre tröskelvärde 15 %) av virkesvolymen/ha
- I genomsnitt cirka 20-35 % av den döda veden skall vara stående.

Typiska arter

- Populationerna av de i området kända typiska arterna ska vara livskraftiga på lång sikt.

Skötselåtgärder

Öka mängden död ved av gran genom rund- och randbarkning. Generellt skall antalet gran som skall rund/randbarkas ligga runt 10 procent av virkesvolymen. Detta innebär cirka 100 -150 åtgärdade stamma/ha. På en yta av 1/16 dels hektar (25x25m) utgör detta cirka 8 -10 stammar. Valet av stammar som skall åtgärdas bör variera i läge och avstånd. Ibland väljer man några stammar i grupp och ibland utspridda med ett relativt jämnt förband. Granar som skall åtgärdas skall ha en brösthöjdsdiameter på minst 25 cm eller mer. Fläckar med redan tillräcklig mängd stående död ved undantas åtgärd.

För att slippa märka ut alla träd som skall åtgärdas görs en mindre demonstrationsyta av förvaltaren innan arbetet påbörjas. Efter åtgärd lämnas skötselområdet för fri utveckling.

Skötselområde C. Totalareal 82 ha

Bevarandemål

Areal

Arealen skall vara av (minst) samma omfattning som vid tidpunkten för utpekandet d.v.s. cirka 82 ha.

Struktur och funktion

- Endast inhemska trädslag får förekomma.
- Ingen eller försumbar påverkan på hydrologin från t.ex. markavvattning.
- Skogen ska vara flerskiktad och/eller olikåldrig.
- Död ved i olika dimensioner och nedbrytningsstadier skall förekomma med i genomsnitt minst 40 m³ (nedre tröskelvärde 20 m³) per hektar, alternativt 20 % (nedre tröskelvärde 15 %) av virkesvolymen/ha
- I genomsnitt cirka 20-35 % av den döda veden skall vara stående.

Typiska arter

- Populationerna av de i området kända typiska arterna ska vara livskraftiga på lång sikt.

Skötselåtgärder

Inga. Området lämnas för fri utveckling

Skötselområde D. Totalareal 60 ha

Bevarandemål:

Areal

Arealen brandpräglad tallskog skall efter återkommande bränder vara av (minst) samma som vid utpekandet d.v.s. 60 hektar.

Struktur och funktion

- Endast inhemska trädslag får förekomma.
- Gamla grova tallar förekommer med i genomsnitt minst 30 stycken per hektar.
- Förekomsten av frisk, ung tall i betningsfri (4 m) höjd skall efter brand förekomma med minst 80 stammar/hektar.
- Cirka 20-25 % av den kvarvarande volymen efter brand består av död stående tallved.
- Cirka 30-35 % av områdets yngre tall under 100 år överlever efter brand.
- Mängden brandskadad liggande död ved i genomsnitt är minst 25-30 kubikmeter/ha med en lägsta tröskelnivå på 20 kubikmeter/ha
- Befintliga tallar med brandljud har en överlevnad efter brand på cirka 70 %
- Brand förekommer minst vart 50:e år på minst 50 ha av området.
- Populationer av brandgynnade/beroende arter ökar efter utförda bränningar.
- Grov eller slät tallkapuschongbagge förekommer på minst 5 procent av områdets brandskadade träd.
- Resultatet efter planerade bränningar ger en heterogen och flerskiktad bestandsstruktur.

Typiska arter

Populationerna av de i området övrigt kända typiska arterna ska vara livskraftiga på lång sikt.

Skötselåtgärder

Delområdet angränsar till det planerade bränningsområdet C och ingår i länets brandstrategi och skall naturvårdsbrännas i en första omgång inom en 10-års period. Området skall dock inte brännas förrän område A bränts. Planering för åtgärder i D pågår.

5. ANORDNINGAR FÖR INFORMATION OCH FRILUFTSLIV

Bevarandemål

Rörligt friluftsliv skall kunna bedrivas. Friluftslivets intresse skall dock underordnas intresset att bevara naturkvaliteterna. En informationstavla med information om syfte och tillvägagångssätt vid bränningen skall sättas upp utmed den centralt belägna skogsbilsvägen. En lämplig parkeringsplats skall anläggas i anslutning till informationstavlan. Aktuell information om reservatet skall finnas på Länsstyrelsens hemsida.

Åtgärder

Hänvisningstavla och informationstavla (läge: se skötselplankarta)

Kontroll av p-platsens skick skall ske regelbundet och åtgärdas efter behov.

6. SAMMANFATTNING OCH PRIORITERING AV PLANERADE SKÖTSELÅTGÄRDER

Igångsättande av åtgärder (år) avser år efter att reservatet vunnit laga kraft

Skötselåtgärder	År	Var	Prio	Kostnad/Finansiering
Markering av reservatets gränser	1		1	50000 (reservatsanslag)
Mineraljordsträng	1	Enligt skötselplankarta	1	reservatsanslag
Naturvårdsbränning Första omgång	1-5	Område A	1	(reservatsanslag /nettoinkomst från gallring)
Naturvårdsbränning Första omgång	1-10	Område D	2	(reservatsanslag /nettoinkomst från gallring)
Rund/randbarkning av gran	2	Område B	2	reservatsanslag
Stängsling	Direkt efter bränning	Område A	1	reservatsanslag
Informationstavlor	1	Enligt skötselplankarta	1	30000(reservatsanslag)
Tillsyn	Löpande		2	5000/år (reservatsanslag)

7. UPPFÖLJNING

Naturvårdsförvaltaren eller av denne enligt skrivna avtal utsedd uppdragstagare dokumenterar utförda skötselåtgärder, tillsyn över föreskrifter, uppföljning av skötsel- och bevarandemål. En kortfattad skötselrapport skall skrivas varje år av uppdragstagaren eller skötselansvarige och lämnas till Länsstyrelsen. Rapporten skall redovisa vilka skötselåtgärder som gjorts samt kostnader för dessa. Rapporteringen skall följa skötselområdenas beteckningar enligt skötselplanen för respektive reservat.

Uppdragstagaren för skötselåtgärder skall efter reservatsbesöken vid behov även rapportera om uppenbara negativa förändringar i naturtillståndet inträffat. Naturvårdsförvaltaren ansvarar för finansiering av planerade och utförda skötselåtgärder.

Inom de brända arealerna i A och D kommer en dokumentation att ske med parametrar som:

1. Branddödade barrträd (nettotillskott)
2. Brandintensitet (flamhöjd)
3. Brandhårdhet (av elden konsumerat ris och humus)

Under bränningen skall även relativ luftfuktighet, vindhastighet, antändningsmönster och temperatur dokumenteras. Flygfotografering skall ske innan och efter bränning för att belysa träd mortalitet.

7.1 UPPFÖLJNING AV BEVARANDEMÅL OCH GYNNSAMT TILLSTÅND

<i>Skötselområde</i>	<i>Parametrar</i>	<i>Prioritet</i>	<i>Årtal efter åtgärd</i>
A	Tallplantor - föryngring och överlevnad	1	3 Därefter årligen
	Antal tallar med nybildat brandljud	2	5-7
	Mängden död stående tallved	1	1-2
B	Död ved av stående gran. m ³ /ha	2	3-5
C	Fri utveckling		
D	För närvarande inga. Området skall ingå i länets bränningsstrategi och på sikt skall naturvårdsbränning utföras	3	
A	Förekomst av slät- och grov tallkapuschongbagge	1	3-6
A	Förekomst av brandskiktdyna	1	2-4

8. RENHÅLLNING

För renhållning i terrängen svarar naturvårdsförvaltaren.

9. UTMÄRKNING AV NATURRESERVATETS GRÄNS

Reservatet skall utmärkas enligt svensk standard och enligt Naturvårdsverkets anvisningar.

10. TILLSYN

Naturvårdsförvaltaren skall utföra fortlöpande tillsyn av reservatet.

11. FINANSIERING AV NATURVÅRDSFÖRVALTNINGEN

Staten bekostar utmärkning av reservatets gränser, tillsyn, och löpande underhåll. Kostnader för biotopvårdande åtgärder redovisas inte i denna skötselplan. Det eventuella ekonomiska överskott som kan uppkomma vid avverkning av gran enligt skötselplan skall bidra till delfinansiering av skötselkostnader för området.

11. **THE**

i

info

Bilaga 5

HUR MAN ÖVERKLAGAR TILL REGERINGEN

Miljö departementet

Om Ni är missnöjd med länsstyrelsens beslut kan Ni skriva till regeringen

Det gör Ni genom att i brev:

- tala om vilket beslut Ni överklagar, t ex genom att ange ärendets nummer (dnr)
- redogöra för dels varför Ni menar att länsstyrelsens beslut är felaktigt, dels hur Ni anser att beslutet skall ändras.

Ni undertecknar brevet, förtydligar namnteckningen och uppger postadress och telefonnummer.

Om Ni har handlingar eller annat som Ni anser stöder Er ståndpunkt, så bör Ni skicka med detta.

OBS!

1. BREVET SKALL LÄMNAS/SKICKAS TILL LÄNSSTYRELSEN.
Den ordningen har kommit till främst för att skynda på handläggningen.
Länsstyrelsen kan nämligen då, samtidigt med Ert överklagande, sända sina handlingar till regeringen, som kommer att behöva ha tillgång till dem.

Länsstyrelsens adress är:

Länsstyrelsen i Jämtlands län
831 86 Östersund

2. Länsstyrelsen måste ha fått ert brev inom tre veckor från den dag Ni fick del av beslutet, annars kan Ert överklagande inte tas upp.

Behöver Ni veta mer om hur Ni skall gå till väga, så kan Ni vända Er till länsstyrelsen, tfn 063-146000.